

Nyolcvan évből több mint hat évtized a nyomdaipar szolgálatában

Dr. Juhász Géza

Nyolc évtizedből több mint hatvan évet a nyomdaiparban eltölteni – nem akármilyen. A magyar nyomdászat ma élő nagyjai évtizedeken keresztül folytatott tevékenységükkel meghatározták a nyomdák helyzetét, fejlesztését. Az utolsó évtizedek felgyorsult elektronikus fejlődésével ugyan más irányt vett a betűsokszorosítás, de ehhez is az alapot a ma is élő nyolcvanévesek rakták le, és az ő szakmaszeretetük generációkat nevelt fel – nyomdásznak.

A nyolcvanegy éves *Draschitz Rudolf* 1942-ben, érettségi után lett az akkori Kanitz C. és Fiai nyomdában gyakornok, ahogy akkor mondták, akivel nem kötöttek tanoncszerződést. A családban nem ő volt az első, aki nyomdász lett, hiszen édesapja – akinek sokat köszönhetett – a szakma egyik elismert színnyomó gépmestere volt.

A hat évtizeddel ezelőtti gyakornok későbbi nyomdászélete igen gazdag volt: több helyen, több beosztásban szakmai tudásával szolgált a nyomdászatot, melynek utolsó állomásaként, a Pénzjegynyomda vezérigazgatójaként ment nyugdíjba. Hogy mi minden történt ezen évtizedek alatt, azt beszélgetésünk során maga Rudi bácsi mesélte el.

– A Kanitz-féle nyomdában nem kötöttek velem tanoncszerződést, így önzorgalomból ismerkedtem az ólombetűkkel, gépekkel, ellestem a winkel használatát. Először névjegyem betűit állítottam össze, majd egy tégelysajton ki is nyomtam. Ezzel egyidejűleg Grega Nándor ugyancsak Vadász utcai kis pincenyomdájában megkezdtem a magasnyomó gépmester szakma tanulását. Nagyon megszerettem ezt a munkát. Ma is őrzöm Fuchs Zsigmond *Gépterem* című könyvét, melyből sokat tanultam. Érdeklődésem és gépszeretetem vezetett később a magasnyomó gépek működésének feldolgozásához az oktatás, a felsőfokú nyomdai szakember-képzés számára.

– *Hogyan folytatódott nyomdászéleted 1945 után?*

– A felszabadulást követő napokban már megkezdtek igazolványok készítését. A munka minden egyes folyamatában részt vettem: cégkártyákat, esküvői meghívókat terveztem, kiszedtem és ki is nyomtattam, de a kötészeti tevékenységet is megpróbáltam: megtanultam még ugróhátas könyvtáblát is készíteni.

Majd következett az államosítás. Több kisnyomda összevonásából lett a Minőségi Nyomdaipari Egyesülés, melynek kinevezett igazgatója egy-éves együttműködésünk után, huszonhat éves koromban, a Kanitz-nyomdából lett Minőségi Nyomda vezetőjének tett meg. Mint a kisüzem vezetője, magam vállaltam, kalkuláltam, táskáztam a megrendeléseket, de volt olyan is, amelyet magam terveztem, rajzoltam és ki is nyomtam. Később rám bízta az Alkotmány utcai Papír Nyomda vezetését is. Nem sokkal később az eddigi egyesülés neve Budapest és Környéke, majd két egyesülés összevonásával Fővárosi Nyomdaipari Egyesülés lett. Ezek a lépések nagyobb követelményeket támasztottak a vezetők felé, így feleltéseim javaslatára és a magam akaratából jelentkeztem a Budapesti Műszaki Egyetem nyomdaipari szakának esti tagozatára. Mire a felvételimre sor került, a nyomdaipari tagozatot megszüntették, maradt a gépgyártó kar. Úgy döntöttem, hogy maradok. Bízom abban, hogy a gépgyártó-ismereteket a nyomdagépek működésének és

működtetésének gyakorlatában is tudom hasznosítani. Bár az itt tanultak nem álltak közel a magasnyomtatáshoz vagy a színes nyomtatás egyengedéséhez, mégis hasznos volt. 1959-ben kaptam meg a gépészmérnöki diplomát. Időközben az Egyesülés nyomdaírt vállalatát szervezték, ahol a termelési osztály vezetője lettem. 1963-ban Haiman György – aki akkor a Könnyűipari Minisztérium Nyomdaipari Igazgatóságának vezetője volt – ki-nevezett a Franklin Nyomda főmérnökévé.

– *Ismeretes, hogy a nyomdai tevékenység mellett oktatást is vállaltál, az ugyanebben az esztendőben létrejött Könnyűipari Felsőfokú Technikum nyomdaipari, esti tagozatán.*

– Igen. Dr. Gara Miklós, aki tulajdonképpen létrehozta ezt a fontos oktatási intézményt, felkért az oktatás végzésére. Először az általános magasnyomó technológia, a szedés, formakészítés és nyomtatás, majd a főiskolán a harmadéveseknek nappali tagozaton a magasnyomtatás gépei és technológiája témákat tanítottam. Közben a hatvanas években a magasnyomtatás még egyszer nekilendült, hogy életben maradásáért, gazdaságosságáért és nélkülözhetetlenségének bizonyításáért küzdjön. A König és Bauer, a Heidelberg és a többi gépgyártó cég az addigiaknál magasabb színvonalú, egy menetben több szint is nyomó gépeket hozott forgalomba. De látni kellett, hogy nincs megállás, a gyorsan fejlődő technika megköveteli minden újnak a megismerését, használatba vételét. A Nyomdaipari Műszaki Egyesület élen járt abban, hogy előadásokat szervezett a korszerű nyomdai technológiákról. Mint az egyesületen belüli Koenig Frigyes Gépmester Kör akkori vezetője, magam is számos előadást tartottam, vitákat vezettem szerte az országban. Ezt a tevékenységemet az egyesület 1970-ben a Szakmai Kultúra Fejlesztéséért Emlékérem ezüst fokozata kitüntetéssel ismerte el, melyet Lengyel Lajos adott át.

– *Meddig voltál főmérnök a Franklin Nyomdában?*

– Egy évtizedet töltöttem itt, körülbelül ugyanannyi ideig tanítottam a Könnyűipari Műszaki Főiskola nyomdaipari tagozatán is. 1962-től folyamatosan készítettem oktatási jegyzeteket, melyeket a nyomdaipari ismeretek elsajátításához jól fel lehetett használni. 1973-ban ösztöndíjjal Bécsben tanulmányozhattam a tudományos könyvek gyártásának új lehetőségeit, többek között a fényszedést, a legkorszerűbb sokszorosítási technológiákat. Bécsi tartózkodásom utolsó hetében

értésültem jó barátom, Knapp István haláláról, aki a Pénzjegynyomda vezérigazgatója volt. Temetésére hazajöttem, és itthon megleptek azzal, hogy engem neveztek ki barátom utódjaként a Pénzjegynyomda vezérigazgatójának.

– *Jelentett ez új feladatot az eddigiekhez képest?*

– Természetesen. A bankjeggyártással új fejezet kezdődött szakmai pályafutásomban, ugyanakkor életem vitelében és a gondolkodásomban is. A gyártás teljes folyamatát meg kellett ismernem, amely más technológiai folyamat volt, mint például a könyvgyártás. Más gazdasági kérdések merültek fel, mint amilyenekkel addigi vezetői beosztásomban találkoztam. A bankjegyekkel kapcsolatos biztonsági feladatok is újak voltak számomra. Meg kellett tapasztalnom azt is, hogy mint egyszemélyi vezető mindenért én vagyok a felelős. Ez az új feladat egész embert kívánt, így a főiskolán abba hagytam a tanítást. Ehhez persze hozzájárult az is, hogy az ólomszedés, a magasnyomtatás egyre hátrébb szorult a nyomdaiparban, és mára már teljesen más technológia vette át a nyomdai sokszorosítás feladatát. Azért a kapcsolat a főiskolával nem szakadt meg: a tanítás befejezése után évekig tagja voltam a vizsgabizottságnak. Nyugdíjba menetelem után pedig több mint egy évtizedig a Kiváló Nyomdaipari Termék Verseny zsűrijének tagjaként tartottam a kapcsolatot szeretett szakmámmal. Ugyanakkor rendszeresen látogattam a műszaki egyesületet és a szakszervezetet is. Ahol tudtam, igyekeztem a szakma előmozdításában segídekn.

– *És még mivel telnek nyugdíjas napjaid?*

– Hogy a grafika és a színek iránti szeretetemet ismét gyakorolhassam, és az alkotás örömét is újra élvezhessem, megtanultam szőnyeget csomózni. Legkedvesebb szórakozásom még ma is a magam által tervezett kis perzsák elkészítése, és ezekkel a családom megajándékozása. (Közben Rudi bácsi kedves felesége nagy örömmel mutatta meg a szobák falán ezeket a szőnyegeket.)

A nyolcvanegy éves Draschitz Rudolf sokat adott a magyar nyomdászatnak. Tette ezt úgy is, hogy sok fiatalnak adta át a maga tudását. Ma már a nyomdában nincs ólom, nincs magasnyomtatás. A mai fiatalok nem ezt tanulhatják Rudi bácsitól, hanem a nyomda, a betű iránti szeretetet, mely a tudást, az ismereteket közvetíti az emberek felé. Legyen példa a mai fiatalok számára is, ahogyan ő visszavonult a nyomdászat-hoz. Szükség van erre, mert nyomda ezután is, mindig is lesz.